

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An per procuratorem possit resignatio fieri. §. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

factis non est aditus ad matrimonium, cuius contractum æquanimiter cum religionis ingressu Pontifex comparat.

18. Secundo dico nouitium professioni optimè posse beneficium renuocare siue absolute eorum ordinario: siue in fauorem eorum Pontifice, tamen aliunde non habeat unde uiuat, vel ad illius titulum fuerit ordinatus facta huius qualitatis mentione. Hoc mihi persuadet praxis harum resignationum communiter recepta. Datum namque esse priuare nouitium potestate resignandi, & cogere ut permittat professionem secuta beneficium vacare. Neque inde fit nouitium, si aliquo casu contingenti professionem non emittat, esse priuandum beneficio. Quia illa renuocatio non habet effectum, quousque professionem emittat, sicuti renuocatio contractum matrimonium facta coram ordinario ob hanc causam coram ordinario non habet effectum, quousque de facto matrimonium conuenerit: ac proinde ordinarius nec prouidere beneficium potest, nec valebit eius prouisio: quia non purgatur conditio imbibita ex iuris dispositione in renuocacione, & consequenter nunquam beneficium vacabit.

S. IV.

An per procuratorem possit resignatio fieri.

- 1 Per procuratorem fieri resignatio potest.
- 2 Hic procurator potest esse laicus.
- 3 Forma constituendi procuratorem.
- 4 Non habet à iure tempus determinatum ad præstandum consensum.
- 5 Sed an procuratoris consensus trahatur ad diem, quo mandatum accepit? Affirmant aliqui: Sed non probat.
- 6 Consensus procuratoris excedere mandatum non debet.
- 7 Si mandatum dedisti ad resignandum, reseruat omnibus fructibus, & procurator integrè conditionem non seruauit, non ualet resignatio.
- 8 Idem existimo, si mandatum daret ad pure resignandum, & procurator sub conditione resignauit.
- 9 Procuratoris potestas morte mandantis finitur.
- 10 Item finitur renouacione mandantis.
- 11 Qualiter hac renouatio.
- 12 Beneficium resignatum uacat eo loco, quo resignatio non fit, quodatum est mandatum.

CONSTANS est omnium sententia resignationem fieri per procuratorem posse. Nam generale est teposse facere per alium, quod per te ipsum facere potes, nisi expressè prohibeatis ex l. *Labeo ff. de usurpacionib.* Nullibi autem es prohibitus resignationem facere per procuratorem, nisi in Romani curia commoretis, cum resignationem facis. Ergo in omnibus aliis casibus licitum tibi est ad resignandum procuratore uti sic ex omnium sententia tradit Rebuff. *prax. benefical.* 3. p. *tit. de procurator. ad resignandum constitutus, num. 1.* Assistens uero in Romana curia prohibitus es per alium præstare consensum, ex *reg. Cancell. 40. ibi Apostolica littera nullatenus expeditantur, nisi resignans, uel cedens sit presens, uel in Romana curia fuerit personaliter, alioquin per procuratorem consensum præbent.* Sic Garcia de pensionib. q. 12. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 2. §. 8.

2. Hinc procuratorem constituere potes, eto laicus sit. Quia uoname alieno, & non proptio resignat. Sic Glossa Cardin. & alij in *Clemens. uerbo procuratorem: de renouacione constituto, n. 1.* *prax. benefical. tit. de procuratore ad resignandum constituto, n. 1.* Azor. q. 2. Adde & monachum in procuratorem constituere potes, si superior consentiat. Qui tamen consentire non debet, nisi in utilitatem conuentus cedat resignatio. Quia in *cap. Monachi 2. 16. q. 1. cauetur ecclesiastica negotia monachos tractare non posse, nisi monasterio utile sit & Abbas præcipiat.* Glossa in *suprad. Clem. Rebuff. num. 17.* Azor. q. 3. Item potes non solum unum, sed plures simul designare, aut singulos in solidum prout tibi placuerit. Sic Glossa in *dist. Clem. Si autem plures designes simul, unus sine altero cedere non potest, non tamen est necessarium, ut simul consensum præbent, sufficit, si unus post alium: quia nullibi contrarium cauetur: si autem quolibet in solidum designes, quilibet cedere potest.* Sic Flamin. lib. 9. q. 3. n. 27. Azor. *dicto lib. 7. cap. 2. §. 4. quæst. 4.* Item idem procurator potest à duobus compermutantibus eligi, quia nulla apparet contradictio, quod utriusque personam repræsentet, & utriusque nomine beneficia dimittat, & recipiat: sic aliis relatis Azorius 2. *part. lib. 7. cap. 2. §. 4. quæst. 2. 4.* Nunquã tamen eligere poteris procuratorem ad recipiendum beneficium & illud dimittendum, quia ante ademptionem beneficii illud dimittere non potes. Ergo nec potes potestatem concedere dimittendi. Azor. *suprad. q. 2. 4.*

3. Forma constituendi procuratorem est ut mandatum scriptum sit à publico tabellione, seu notario, & obligatum signo publico iudicis ordinarij: & tale mandatum recognoscatur ab ipso, qui mandat, & à tabellione subscribitur: insuperque in mandato continetur expressè facultas ad resignandum, & beneficia, quæ resignari debent. Rebuff. *dist. 3. part. tit. de procura-*

torib. n. 8. Flamin. q. 7. Azor. q. 6. Nunquam tamen ex generali mandato etiam cum plena, & libera admittatione, censetur ad resignandum constitui, sicut neque ad donandum. *l. procurator. cum. ff. de procuratorib. c. 2. eodem. tit. in 6. Sic. Azor. & Rebuff. supra.*

4. Procurator uero constitutus non habet à iure tempus determinatum ad præstandum consensum resignationi, sed interim dum à mandate non reuocatur, consensum præstare poterit. Flamin. *lib. 9. q. 13.* quousque non desit, qui dicant post quadriennium fuisse mandatum, & in Francia post annum non admitti. Prouinciarum ergo consuetudo spectanda est. Vnum tamen est certum, si supplicatio signata sit, debere procuratorem ante sex menses consensum præstare, ut sic possint litteræ expediri, & iuxta constitutionem Gregorij XIII. de publicandis resignationibus publicati, Azor. *dicta 1. p. lib. 7. cap. 2. §. 9.*

5. Sed an procuratoris consensus trahatur ad diem quo mandatum dediti ad resignandum? Affirmat Flamin. *lib. 9. quæst. 1. §. 2. n. 1. & sequentibus.* Azorius *quæst. 10.* Mouentur, quia ab eo die censetur beneficium pro detelicto habere. Ex quo infero quod si Titius in mense Augusti procuratorem constituit, de idem Titius mense Septembris potes ordinatum loci beneficium cessit, & mense Octobri ut mandati Caius procurator beneficium resignauit, ualet resignatio per procuratorem facta, licet posterior, quia retrotrahitur ad diem, quo Titius tradidit mandato Caium constituit procuratorem. Sed hoc mihi non probatur. Non enim beneficium uacat, cum procuratorem constituit; ergo non potes cenferi beneficium relinquere. Deinde retrotractio non admittitur in reliquis actibus à procuratore factis. Ergo neque in resignatione beneficiorum est admittenda, cum non habeat in iure aliquod speciale fundamentum. Hincque aduersus supradictam illationem infero, Titium constituentem Caium procuratorem mense Augusti, & mense Septembris eundem Titium beneficium resignantem, ualere eius resignationem, cum mense Octobris Caius resignat, nullo modo esse illius resignationem. Tum quia per resignationem Titij cessauit eius mandatum. Tum quia facta Titij resignatione, quæ ualida fuit, cum ex constituto procuratore non impediatur resignare, non habet Caius quid resignet.

6. Deinde consensus à procuratore præstitus excedere mandatum non debet. Quia nomine proprio non agit, sed alieno, & per mandatum ei potestas communicatur: sic omnes doctores. probatur *textus, in cap. cum dilecti, de rescript. cap. cum olim. de officio iudicis deleg. leg. diligenter. ff. mandati.* Hinc fit constitutum procuratorem ad resignandum in fauorem Titij, non posse in fauorem Caij resignare: neque constitutum ad resignandum cum reservatione pensionis, posse absolute resignare, uel resignare reseruatam fructibus, quia non seruat formam mandati. Idem est si constitutus ad resignandum coram ordinario resignet coram Pontifice, aut e contra sic Flamin. & *dicto lib. 9. §. 17. per totum, & Azor. 2. p. lib. 7. cap. 2. §. 8. 2.* ubi pluribus aliis exemplis hanc communem doctrinam exponat.

7. Solum est dubium: an si procuratorem constituit ad resignandum reseruat omnibus fructibus, ipse uero reseruat parte fructuum, seu pensione resignauit, teneat resignatio? Et idem est, si fuit constitutus ad resignandum cum reservatione regressus, accessus, uel ingressus, seu quaduoriarum tenet resignatio omnia hac conditione; Affirmat Flamin. *dicta q. 17. §. 2. num. 20.* Azor. *dicta q. 12.* dummodo per procuratorem non steterit quominus resignatio cum illa conditione fieret. Quia illa conditio, cum difficilis sit & à Pontifice soleat repelli; non uideatur mandataris ad illam arctari, sed solum obligari ad illam procurandam.

Cæterum contrarium uerius censeo cum aliis relatis à Flamin. *supra.* Quia esto supradicta conditio difficilis sit concessa: ut sapè conceditur, & sub illa, & non aliter est procurator constitutus; ergo illam omittere non potest. Deinde resignatio, in qua pars fructuum, seu pensio reseruat, diuersa omnino est à resignatione cum reservatione omnium fructuum, & resignatione simplex, & absoluta longè diuersa est à resignatione cum reservatione regressus. Ergo ex facultate ad resignandum reseruat omnibus fructibus non potest inferri facultas ad resignandum cum reservatione pensionis, neque ex facultate ad resignandum cum reservatione regressus facultas ad simplicem resignationem.

8. Econtra dubitare potes, si mandatum dedisti ad pure & simpliciter beneficium resignandum coram Pontifice, & mandataris resignauit reseruat pensione, uel fructibus, teneat resignatio? Affirmat Azor. *dicta q. 12. sine.* Quia in ea resignatione uoluntate mandataris tuam negotium facit. At uerius credo reuoluntate mandantis procedat.

9. Rursus procuratoris potestas morte mandantis finitur. Quia cum non agat nomine proprio, sed alieno eo cessante cessat, habetur expressè *Clem. ut. de procurator. & tradit, Glossa*

inter recepta in clement. 1. de renunciat. Quod intelligendum venit dummodo res sit integra. Nam si per procurator recepta sit ad effectum illum perducere poterit ex leg. nam & servus. ff. de reg. 2. Ex quo fit, si resignator pro resignatione supplicavit, & supplicatio fuit a Pontifice signata, & a datario recognita, viuo resignante, posse eo mortuo consensum in Cancellaria, vel Camera Apostolica prestare, vt littere expediantur, & possessio capi possit. Quia ante mortem resignantis fuit gratia facta, & ius resignatio quæsitum, & ille consensus postea succedens retrotrahitur ad diem admittæ supplicationis, sic Flamin. l. 9. q. 24. n. 14. Azor. 2. p. in fin. moral. l. 7. c. 22. q. 13.

10 Secundo finitur procuratoris potestas reuocatione mandatis, vt est expressa decisio text. in clem. 1. de renunciat. Quæ reuocatio & potest esse tacita, vel expressa. Tacita est, si alium procuratorem designet, eius enim electione ceteris præxi- stentem reuocare, non referatur primo, vt expressè deciditur in c. non inuise, de procuratorib. ibi. dato posteriori prioris effectus pro- curatio reuocata, & tradit ibi Gloss. verbo cum alit. clem. 1. de renunciat. verbo quomodolibet.

11 Vt autem tacite, vel expressè procurator censeatur reuo- catus, debet reuocationem illi denunciare, vel saltem ren- cenci coram illo superiore, apud quem resignatio facta est, publicare reuocationem: quia hæc publicatio æquivalet perso- nali denunciationi, sic in prædicta clem. 1. de renunciat. & ibi Glossa. Quapropter si procuratorem ad resignandum in curia constituit, & velis coram superiore, apud quem resignatio fa- cienda est, reuocationem publicare, tunc reuocationem den-unciare in Cancellaria, & Camera Apostolica, quia vtroque loco litteræ Apostolicæ resignationem expediuntur, sic cum Flamin. l. 9. q. 24. p. per totam. tradit Azor. dicit l. 7. cap. 2. q. 14. Si autem procurator solum litteras missus accipiat a manda- te, ac vltra in resignatione procedat quousque mouetur; ta- men ex hac cautione non sit reuocatus, est tamen eius officium suspendit, ac proinde nihil vltra agere potest, quia agit contra voluntatem domini. Quod verum habet, etiam si sup- plicatio signata sit, & a Datario recognita, & solum desideretur in Cancellaria, vel Camera Apostolica consensus, adhuc, in- quam, hunc consensum prestare non poterit, erique attentatus, si de facto. Flamin. q. 24. Azor. q. 24. in fine. Aduerto ta- men, si malitiose a procuratore, vel superiore impediatur, quominus possit eis reuocationem denunciare, procurator reuo- catus censeatur, ac si ipsi reuocatio intimata fuisset, vt decidit text. in clem. 1. de renunciat. in fine. Et addit Glossa verbo eorū alterum. Hoc verum esse, esse vni eorum intimati reuocatio pos- set. Quod textus non videtur conformis. Inquit enim textus, tenet cessio facta per eum, antequam ad ipsum, vel illum, in cuius manus cessio fuerat facta, denotat reuocatio huiusmodi sit aduicium. Nisi forte per ipsos aut alios malitiose factum fue- rit, quominus ad eos, vel eorum alterum ante cessationem po- tuerit reuocatio peruenire. Ergo si non ita fuisse impeditus, quin posuisset alteri eorum, scilicet procuratori, vel superiori reuo- cationem denunciare, cessio facta tenebit, & reuocatio non ha- bebatur effectum.

12 Tandem inquires, quo in loco censeatur beneficium resig- natum vacare, an in loco, quo mandatum concedit ad resig- nandum an in loco, vbi resignatio fit. Aliqui censent ibi be- neficium vacare, vbi beneficiarius mandatum dedit; quia vir- tute mandati se beneficio priuat. Alij vero censent beneficij va- cationem vbi beneficiarius existit, attribuendam esse. Quia be- neficij vacatio sita est in eo, quod beneficium domino careat; ergo vbi caret domino ibi beneficium vacat, sed caret domino vbi dominus illud admittit. Ergo vacat ibi, vbi dominus existit, sic Imola c. vltim. de verum permutacione. in 6.

Ceterum tenenda est communis sententia, quam pluribus, relatis firmat Flaminus lib. 9. q. 24. & Azotius 2. part. lib. 7. cap. 2. q. 15. Gonzalez gloss. 1. s. 2. num. 11. & gloss. 13. in prime. num. 42. & 43. beneficium eo loco vacare, quo resignatio fit; Nam cum per resignationem formaliter vacet, ibi vacare cen- sendum est, vbi resignatio perficitur, mandatum vero ad resig- nandum non est resignatio, nec vacatio, sed est causa resigna- tionis, & vacationis. Non ergo loco mandati, sed loco resigna- tionis vacatio tribuenda est. Neque etiam tribuenda est loco vbi beneficiatus existit. Quia eo loci non est forma vacationis, scilicet resignatio, ac proinde ibi non potest esse vacatio. Neque obicit ibi dominum careere beneficio, quia caret per dimissio- nem, & vacationem alibi factam.

§ V.

De conditionibus requisitis ad resigna- tionem.

- 1 Duplex conditio expostulatur ad resignationem. & de qua in præfati agendum est.
 - 2 Resignatio ex metu cadente in constantem virum caret robore firmitatis.
 - 3 Plures firmans esse nullam ipso iure.
 - 4 Ope exceptionis esse rescindendam verius existimo.
- Reid. de Castro Sum. Mor. Pars II.

- 5 Satis fit oppositis fundamentis.
- 6 Resignatio beneficij quo es spoliatus, venit rescindenda.
- 7 Apponuntur aliquot limitationes.
- 8 Renunciatio dolo facta nulla est.
- 9 Ex stylo curie debet beneficium resignandum saltem triennio possideri.

1 Duplex conditio ad resignationem expostulatur. Prima vt libera sit, hoc est absque metu, & fraude. Secunda vt sit pura, hoc est absque vlla labe simoniz. De hac secunda condi- tione late egimus tract. de vitiis relig. op. posteis. disp. vlt. de punct. 17. Prima ergo conditio in præfati examanda est.

2 In qua certum est resignationem metu cadente in constan- tem virum factam firmitatis robore carere, tamen si iuramento firmetur, sic Innocent. III. in cap. ad audientiam de his qua vi- c. ad aures. eod. tit. c. redintegranda. 3. q. 1.

3 Solum est dubium an sit nulla ipso iure, an ope excep- tionis. Nullam esse ipso iure firmant plures doctores, quos re- fert Flamin. lib. 13. de resignat. q. 2. n. 1. & Nauar. in c. accepta. de restit. spoliat. opposit. 5. solut. 1. ipseque assensit huic sententiz mul- to tempore adhaerisse. Mouentur primo, Quia renunciatio metu facta non impedit beneficij restitutionem, vt constat ex c. ad audientiam. cap. ad aures. de his qua vi. at si ipso iure valeret, hanc restitutionem impediret; ideo enim spontanea resignatio impedit beneficij restitutionem: quia ipso iure valet. Ergo si renunciatio coacta valeret, impediret restitutionem. Et confir- mo, Restitutio beneficij dari non potest, vbi nullus titulus etiam coloratus concedi potest: at si resignatio coacta teneret nullus titulus etiam coloratus relinquatur in resignante. Ergo nulla ratione restitui potest. Secundo si textus de resignatione metulosa loquentes expendantur, hanc nullitatem ipso iure indicare videntur. Nam textus in cap. ad audientiam, inquit cum renunciationem robore firmitatis carere debere. Ergo non est valida: nam quæ valida est, robur habet firmitatis. Deinde in c. ad aures. eod. tit. de his qua vi. dicitur renunciationem ex metu factam non ob stare, quia is qui ad regimen Ecclesie prius fuerat electus, præficiatur eidem: quod non videtur posse esse verum, si valida esset resignatio, & ius in alium esset translatum. Item in clem. multorum de penis, inquit Pontifex resig- nationes factas a coacto in carcerem, donec id faciat, nullius omnino decernimus esse firmitatis. Quæ verba nullitatem ipso iure clarè indicant. Tertio probari potest nullitas resignationis à simili. Electio namque metu facta est ipso iure nulla, cap. vbi periculum. §. ceterum. de electione. in 6. & tradit Glossa in cap. bona. 1. de electione. & Innocent. in c. quod scribitur. de electione. Ergo etiam renunciatio. Tum quia contrariorū eadem est discipli- na. Tum quia electio agit de iure quærendo, & renunciatio de quæritio perdendo, quod difficilius fieri debet, argum. cap. dile- ctus. de sponsalib. Deinde matrimonium metu contractum est ipso iure nullum, cap. cum locum. cap. veniens. de sponsa- lib. Item ingressus religionis per metum factus nullus est, cap. 1. de his qua vi. Ergo & beneficij acquisitio, & illius renun- ciatio.

4 Oppositam sententiam, nempe resignationem metu gra- ui factam validam esse venit tamen rescindendam actione quod metus causa, veritorem existimo cum Glossa Batrío, Ab- bate, Cardin. & alijs, quos refert, & sequitur Flamin. lib. 13. q. 2. num. 8. Nauar. in c. accepta. de restit. spoliat. opposit. 5. solut. à n. 7. Azor. 12. p. in fin. moral. l. 7. c. 26. q. 2. Garcia 11 p. de benef. cap. 3. num. 143. Fundamentum est, quia ea quæ ex metu sunt, meto iure valent, vt multis allegatis probauit tract. 2. de peccat. disp. 1. punct. 9. Sed nullus est textus, qui resignationem beneficij metu facta declaret esse ipso iure nullam, vt ibidem probauit, & ex solutione fundamentorum oppositæ sententiz amplius con- stabit, imo potius in cap. Abbas dicitur debere in irritum reuo- cari. Ergo resignatio beneficij ex metu facta valida est, venit tamen rescindenda implorato iudicis officio, vel actione quod metus causa, vt supra text. constat.

5 Ad primam ergo rationem oppositæ sententiz respondet valorem resignationis metulose non impedire, quin resignans possit restitui; quia esto caret titulo, & possessione beneficij, caret tamen illo ob resignationem coactam, ad cuius restitutio- nem propter iniuriam ibi imbitam ius habet: resignatione vero rescissa restituitur ad beneficium. Sed an in hac restitutio- ne non collatione indigeat, alij affirmant, alij negant. Credo probabilis nouam interueniente collationem, maxime si alteri beneficium collatum esset, Nauar. supra. num. 15. Azor. c. 26. q. 2. in medio.

Hæc soluentur textus allegati in 2. ratiōne. admittit nam- que resignationem metulosa robore firmitatis carere debe- re, vt dicitur in cap. ad audientiam, sed nego inde inferri non esse validam, sed solum inferri non esse validam perpetuo, & irrevocabiliter, cum veniat rescindenda. Qua de causa in c. ad aures, dicitur sic resignantem posse beneficio resignato præfici, non, inquam, propterea auctoritate, sed officio iudicis, restitutio- nis prius facta. Textus vero in clem. multorum, loquitur de speciali causa, in quo non solum resignanti sit iniuria in resignationis coactione, sed etiam sit iniuria Ecclesiastico statui,